

**Nr 144**

**Kungl. Maj:ts proposition angående avtal om läkarutbildning i Stockholms län, m. m.; given Stockholms slott den 10 november 1972.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

**GUSTAF ADOLF**

**SVEN ASPLING**

**Propositionens huvudsakliga innehåll**

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna avtal mellan staten och Stockholms läns landstingskommun om fortsatt samarbete angående läkarutbildning, m. m. Avtalen avses gälla t. o. m. den 31 december 1973.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 10 november 1972.

*Närvarande:* Statsministern PALME, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, BENGTSSON, NORLING, CARLSSON, FELDT.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *avtal om läkarutbildning i Stockholms län m. m.* och anför.

Statens förhandlingsnämnd har för Kungl. Maj:ts prövning lämnat över avtal mellan staten och Stockholms läns landstingskommun om *dels* tillägg till 1931 års m. fl. avtal angående karolinska sjukhuset, *dels* läkarutbildningen i Stockholms län.

Förhandlingsnämndens skrivelse och avtalen torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilagor 1—3*.

Förhandlingsnämnden har även lämnat över en överenskommelse om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. nämnda läkarutbildningsavtal, vilken överenskommelse torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 4*.

Avtalen och överenskommelsen blir gällande under förutsättning att de godkänns av Kungl. Maj:t och Stockholms läns landsting.

I avvaktan på att ett mera definitivt avtal skall kunna träffas om samarbetet mellan staten och Stockholms läns landstingskommun beträffande *karolinska sjukhuset* har statens förhandlingsnämnd träffat ett avtal om tillägg till 1931 års m. fl. avtal angående sjukhusets uppförande och drift m. m. Tilläggsavtalet avser tiden den 1 juli 1971—den 31 december 1973 och avlöser motsvarande tilläggsavtal, som gällt under tiden den 1 juli 1967—den 30 juni 1971 (prop. 1969: 102, SU 1969: 85, rskr 1969: 217). Det nya avtalet är i stort sett uppbyggt på samma sätt som det dessförinnan gällande. Landstingskommunen skall enligt det nya tilläggsavtalet under avtalstiden räknat för år betala *dels* 1 050 000 kr. för vissa investeringar i karolinska sjukhuset, som gjorts före den 1 juli 1967, *dels* a conto 5 milj. kr. för investeringar i sjukhuset under tiden den 1 juli 1967—den 31 december 1973. Sammanlagt skall landstingskommunen sålunda under avtalstiden betala 15 125 000 kr. till staten för investeringar i sjukhuset. I den mån inbetalningarna gjorts a conto fastställs storleken av investeringsbidragen först i samband med kommande förhandlingar, som enligt tilläggsavtalet skall tas upp i god tid före den

1 januari 1974. Kommunen skall då ha enligt föregående och detta tilläggsavtal a conto betalat in totalt 20,5 milj. kr. till investeringar vid karolinska sjukhuset, vilka gjorts fr. o. m. den 1 juli 1967.

Tilläggsavtalet omfattar även viss justering av bestämmelserna om de ersättningar som landstingskommunen skall utge till staten för driftkostnaderna vid sjukhuset.

Avtalet föranleder inte någon erinran från min sida. Jag förordar att det godkänns.

Beträffande *läkarutbildningen i Stockholms län* har olika avtal gällt.

F. n. omfattar läkarutbildningen i området bl. a. 310 årliga utbildningsplatser inom det kliniska stadiet. Dessa fördelar sig i fråga om huvudämnena i stora drag med 90 kliniska utbildningsplatser på karolinska sjukhuset, 90 på Serafimerlasarettet och kliniker vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus, 40 på Södersjukhuset och Danderyds sjukhus samt — fr. o. m. läsåret 1972/73 — 90 på Huddinge sjukhus.

För upplåtelsen för läkarutbildning och forskning av Serafimerlasarettet, kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus samt barnklinikerna och den psykiatriska kliniken vid S:t Görans sjukhus har i princip gällt att staten dels tillsatt, avlönat och pensionerat läkarpersonalen mot att landstingskommunen bidragit med hälften av löne- och pensionskostnaderna, beräknade på visst sätt, dels betalat 10 % av övriga driftkostnader, dels även bidragit till investeringskostnader med 25 % av dessa (prop. 1967: 175, SU 1968: 25, rskr 1968: 62). Genom att viss undervisningsskyldighet åvilat de statligt anställda läkarna, har det inte funnits någon anledning att ha tjänster som klinisk lärare eller klinisk amanuens placerade vid dessa undervisningskliniker.

I fråga om Huddinge sjukhus har hittills endast förelegat avtal om bidrag till investeringskostnader vid sjukhuset. Statens bidrag till sjukhusanläggningens driftkostnader skulle fastställas i ett senare avtal enligt överenskommelsen om villkoren för anordnande av läkarutbildning vid ett nytt sjukhus i Huddinge m. m. (prop. 1965: 141, SU 1965: 173, rskr 1965: 141; prop. 1969: 102).

För den läkarutbildning, som i huvudsak anordnas vid Södersjukhuset och Danderyds sjukhus, har staten hittills endast erlagt investeringsbidrag. Enligt gällande avtal har staten emellertid förbundit sig att betala ut driftbidrag fr. o. m. den 1 juli 1970. Överläggningar om avtal om villkoren för upplåtelsen skulle senare tas upp. Antalet årliga utbildningsplatser vid dessa sjukhus avses senare öka från 40 till 90 (prop. 1963: 142, SU 1963: 112, rskr 1963: 264; prop. 1969: 137, SU 1969: 187, rskr 1969: 421).

Vissa särskilda avtalsbestämmelser beträffande Roslagstulls sjukhus, S:t Eriks sjukhus samt patologiska institutionen och bakteriologiska centrallaboratoriet vid Sabbatsbergs sjukhus framgår av den redogörelse för

hittillsvarande avtalsreglering av läkarutbildningen m. m. inom Stockholms län, som lämnas i förhandlingsnämndens skrivelse.

Genom de avtal som träffats om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Linköping, Lund, Malmö, Göteborg och Umeå för tiden den 1 juli 1970—den 31 december 1973 har ersättningssystemet ändrats. Driftersättning har fastställts till i avtalen angivna belopp för hela avtalsperioden, bl. a. med beaktande av utbildnings- och forskningsorganisationens omfattning på de olika orterna. Investeringsersättning fastställs genom särskilda överenskommelser (prop. 1971: 44, SoU 1971: 8, rskr 1971: 98).

Förhandlingsnämnden har strävat efter att få en enhetlig avtalsreglering som blir gällande för all läkarutbildning vid de kommunala sjukvårdsenheterna i Stockholms län och som ansluter till vad som gäller för övriga kommunala undervisningssjukhus i landet. Avtalet om läkarutbildning i Stockholms län, som ersätter där hittills gällande olika avtal, har sålunda i princip erhållit samma konstruktion som motsvarande avtal på övriga håll. En viktig följd av den nya avtalskonstruktionen är att läkarpersonalen vid vissa kommunala sjukhusenheter i Stockholm, som hittills anställt av staten genom direktionen för karolinska sjukhuset, fr. o. m. den 1 juli 1973 skall anställas av landstingskommunen. Det har i flera hänseenden varit mindre tillfredsställande med staten som arbetsgivare för läkare, som helt har sin gärning inom den kommunala sjukvården. Att kommunen övertar huvudmannaskapet för denna läkarpersonal är enligt min mening en i sak riktig ordning.

Liksom motsvarande avtal med övriga huvudmän för kommunala undervisningssjukhus gäller det nya avtalet om läkarutbildning i Stockholms län t. o. m. utgången av år 1973.

Jag vill här inskjuta, att den sakkunnige som jag den 30 juni 1971 tillkallat för utredning av frågor av betydelse för samarbetet mellan stat och kommun beträffande de kommunala undervisningssjukhusen kommer att lägga fram resultatet av sin utredning före den 1 januari 1973. Utredningen avses ligga till grund för kommande förhandlingar om de nya läkarutbildningsavtal, som skall gälla på de olika undervisningsorterna fr. o. m. den 1 januari 1974.

I samband med att landstingskommunen övertar ansvaret för läkarpersonalen bör tjänster som klinisk lärare och klinisk amanuens placeras vid Serafimerlasarettet och berörda kliniker vid S:t Görans och Sabbatsbergs sjukhus. Förhandlingsnämnden har för beräkningen av ett belopp, som staten bör betala för att avlösas från skyldigheten att svara för läkarpersonalen, utgått från att av befintligt antal tjänster vid sjukhusenheterna som biträdande överläkare och underläkare m. m. 34 omvandlas till statliga tjänster som klinisk lärare eller klinisk amanuens. Kostnader för de tjänster m. m., som visar sig erforderliga, bör bestridas med medel från anslag som anvisas under åttonde huvudtiteln. I denna fråga

har samråd ägt rum med statsrådet Moberg. Genomförandet av det nya avtalet på denna punkt medför också att det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget Avlöning av vissa läkare vid sjukhus i Stockholm kan utgå fr. o. m. budgetåret 1973/74.

Det ankommer på Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som kan erfordras för att genomföra ifrågavarande nya ordning beträffande viss läkarpersonal vid sjukhus i Stockholm den 1 juli 1973.

Enligt avtalet om läkarutbildning i Stockholms län skall *driftersättning* utgå till Stockholms läns landstingskommun med sammanlagt 81 milj. kr. för tiden den 1 juli 1970—den 31 december 1973. Härifrån avräknas emellertid vad som tidigare betalats ut enligt hittillsvarande avtal. För berörda *avlösning* av statens skyldighet att anställa, avlöna och pensionera vissa läkare vid landstingskommunens sjukhus skall staten betala ett engångsbelopp av 18,5 milj. kr.

Statlig *investeringersättning* utgår enligt särskilda överenskommelser, som träffas på grundval av läkarutbildningsavtalet. Förhandlingsnämnden har överlämnat en sådan överenskommelse. Enligt denna utgår investeringersättning med 25 % av landstingskommunens verkliga kostnader för vissa byggnadsarbeten och viss utrustning vid Serafimerlasarettet samt S:t Görans och Sabbatsbergs sjukhus. För vissa angivna objekt utgår investeringersättning med 100 000 kr. när överenskommelsen börjat gälla.

Statens ersättningar till landstingskommunen kommer att belasta förslagsanslaget Bidrag till kommunala undervisningssjukhus.

Jag förordar, att avtalet om läkarutbildning i Stockholms län godkänns. Kungl. Maj:t bör vidare — liksom skett i fråga om andra undervisningssjukhus — utverka riksdagens bemyndigande att för statens del godkänna överenskommelser om statlig investeringersättning, som träffas enligt förevarande läkarutbildningsavtal.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t

att godkänna

1. avtal mellan staten och Stockholms läns landstingskommun om tillägg till 1931 års avtal rörande samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift, m. m.,

2. avtal mellan staten och Stockholms läns landstingskommun om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Stockholms län,

3. överenskommelse mellan staten och Stockholms läns landstingskommun om statlig investeringersättning, som träffas enligt sistnämnda avtal.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

*Britta Gyllensten*

## Bilaga 1

**Statens förhandlingsnämnds skrivelse av den 7 november 1972:**

Till KONUNGEN

Socialdepartementet

**1) Avtal om läkarutbildning i Stockholms län, 2) överenskommelse om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. nämnda avtal samt 3) avtal om tillägg till 1931 års m. fl. avtal rörande samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift, m. m.**

(2 avtal, 1 överenskommelse)

Statens förhandlingsnämnd (SFN) underställer Kungl. Maj:t för prövning rubricerade avtal och överenskommelse.

Avtalen och överenskommelsen har träffats med delegerade för Stockholms läns landstingskommun under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t och landstinget.

**Uppdragen**

Kungl. Maj:t uppdrog den 30 juni 1965 åt SFN att ta upp förhandlingar med Stockholms stad och Stockholms läns landsting om översyn av då gällande samarbetsavtal rörande karolinska sjukhuset. SFN skulle vid uppdragets fullgörande söka klarlägga villkoren för ett eventuellt kommunalt övertagande av sjukhuset.

Chefen för utbildningsdepartementet uppdrog den 20 november 1969 åt SFN att på grundval av den principuppgörelse som redovisas i prop. 1969: 137 s. 24 (SU 1969: 187, rskr 1969: 421) och med beaktande av vad föredragande statsrådet anförde i nämnda proposition angående ökad läkarutbildning i Stockholmsområdet föra de förhandlingar som fordrades för att genomföra den ökade läkarutbildningen.

Vidare uppdrog Kungl. Maj:t den 29 januari 1971 åt SFN att fortsätta förhandlingsarbetet på grundval av vad som anförts i ett av SFN med skrivelse den 21 januari 1971 överlämnat protokoll från överläggningar den 22 december 1970 mellan företrädare för SFN och representanter för huvudmännen för kommunala undervisningssjukhus om samarbete rörande läkarutbildning (prop. 1971: 44, SoU 1971: 8, rskr 1971: 98). Av 2 § protokollet framgår att SFN förklarade sig ha för avsikt att snarast fortsätta förhandlingarna med Stockholms läns landstingskommun och Stockholms stad om avtal och överenskommelse om läkarutbildning och forskning inom Stockholms län.

Enligt SFN:s mening borde dessa förhandlingar avse all grundutbildning av läkare m. m. i Stockholms län och omfatta även följande frågor.

1. Samarbetet rörande karolinska sjukhuset.
2. Huvudmannaskapet för vissa läkare vid Serafimerlasarettet samt Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus.
3. Ersättning från och med den 1 juli 1970 för provisoriskt anordnad läkarutbildning vid kommunens sjukhus.
4. Den s. k. sjukronorsreformens konsekvenser för då gällande samarbetsavtal från och med den 1 januari 1970.

Av de uppdrag som SFN enligt Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1963 övertagit från kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets uppförande m. m. kvarstår frågan om fördelningen av kostnaderna för uppförande och drift av en ny ortopedisk klinik vid karolinska sjukhuset.

Vidare uppdrog Kungl. Maj:t den 16 oktober 1970 åt SFN att ta upp förhandlingar med Stockholms stad och Stockholms läns landsting om ersättning för tiden räknat fr. o. m. den 1 januari 1970 för undersökning och behandling av patienter från staden och länet, som remitteras till karolinska sjukhusets specialistmottagningar.

Slutligen kan nämnas att direktionen för karolinska sjukhuset i skrivelser den 3 oktober 1969 och den 22 januari 1971 hemställde att SFN vid förhandlingarna med vederbörande sjukvårdshuvudmän skulle beakta frågorna om ersättning för undersökning och behandling vid karolinska sjukhuset av veneriskt sjuka från Stockholms stad och Stockholms län respektive fördelningen av kostnaderna för patientbiblioteket vid sjukhuset.

### **Bakgrund**

Såsom framgår av den följande redogörelsen har upplåtelsen av kommunala sjukhus inom Stockholms län för läkarutbildning och forskning hittills reglerats i ett stort antal, delvis komplicerade avtal. En del av dessa avtal är träffade mellan staten och dåvarande Stockholms stad. Stockholms läns landstingskommun (i fortsättningen benämnd kommunen) har emellertid fr. o. m. den 1 januari 1971 inträtt i Stockholms stads ställe i dessa avtal.

#### *Serafimerlasarettet*

Enligt ett den 18 oktober 1967 träffat avtal övertog Stockholms stad från staten fr. o. m. den 1 juli 1968 huvudmannaskapet för lasarettet och upplät det samtidigt för läkarutbildning och forskning (prop. 1967: 175, SU 1968: 25, rskr 1968: 62).

Enligt avtalet bestrider staten löne- och pensionskostnaderna för överläkare (motsvarande), som tillika är professor eller biträdande professor vid karolinska institutet samt för läkarpersonal som är anställd uteslutande för forsknings- eller utbildningsändamål. Kommunen bestrider kostnaderna för särskilda överläkararvoden.

Övrig läkarpersonal vid klinik eller avdelning, som är upplåten för läkarutbildning, tillsätts, avlönas och pensioneras av staten, som av kommunen uppbär bidrag med halva löne- och pensionskostnaden, varvid pensionskostnaderna beräknas till 15 % av lönekostnaderna.

Beträffande investeringsfrågor gäller att statligt bidrag utgår med 25 % av de verkliga kostnaderna för ny-, ombyggnads-, ändrings- och förbättringsarbeten samt utrustningsåtgärder i samband därmed liksom för sådan instrumentutrustning som tillkommer utan samband med byggnadsarbete och som ej ersätter kasserad utrustning.

Såsom driftbidrag erlägger staten årligen ett belopp som i princip motsvarar 10 % av de totala driftkostnaderna för sjukhusanläggningen.

Ersättningsbestämmelserna i avtalet gäller till och med utgången av år 1976.

#### *S:t Görans sjukhus*

Den 11 augusti 1958 träffade staten avtal med Stockholms stad om samarbete för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus (prop. 1959: 12, SU 1959: 15, rskr 1959:49). Vidare träffades den 18 oktober 1967 avtal angående omdaning av S:t Görans sjukhus till undervisningssjukhus, m. m. (prop. 1967: 175). Enligt dessa avtal gäller i fråga om psykiatriska kliniken och barnklinikerna bestämmelser om anställning m. m. av läkare samt statligt driftbidrag som överensstämmer med dem som ovan redovisats för Serafimerlasarettet. Frågan om driftersättning för läkarutbildning och forskning som i en framtid kan förläggas till sjukhuset är ej reglerad i avtalet.

Även beträffande de statliga investeringsbidragen gäller i princip samma ersättningsbestämmelser som i avtalet om Serafimerlasarettet. Med hänsyn till att antalet vårdplatser som i ett slutskede skulle stå till läkarutbildningens förfogande beräknats utgöra 12/13 av totala antalet vårdplatser vid sjukhuset, skall vad gäller gemensamhetsanläggningar det statliga bidraget på 25 % beräknas på 12/13 av kostnaderna för dessa.

Enligt 8 § avtalet åligger det staten att vid vissa tidpunkter betala ett belopp av sammanlagt 2,5 milj. kr. till Stockholms stad. Härav har erlagts 1,9 milj. kr. Återstående beloppet 600 000 kr. skulle utbetalas när nya medicinska och kirurgiska kliniker tagits i bruk.

Avtalet gäller till och med utgången av år 1976.

#### *Sabbatsbergs sjukhus*

Den 1 december 1947 träffade staten och Stockholms stad avtal om samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus (prop. 1948: 213, SU 1948: 112, rskr 1948: 227). Detta avtal är upphävt fr. o. m. den 1 juli 1967 då ovannämnda avtal den 18 oktober 1967 om S:t Görans sjukhus trädde i kraft. Enligt sistnämnda avtal gäller

dock sabbatsbergsavtalets bestämmelser om driftersättning för kvinno-kliniken och patologiska institutionen samt bakteriologiska centrallaboratoriet. Bestämmelserna överensstämmer i stora drag med dem som gäller vid Serafimerlasarettet. Vissa avvikelser föreligger dock, särskilt beträffande bakteriologiska centrallaboratoriet. Beträffande bidrag till investeringar som avser de av läkarutbildningen ianspråktaga sjukvårdsenheter gäller vad parterna kan överenskomma.

#### *Roslagstulls sjukhus*

Den 14 april 1964 träffades avtal om upplåtelse av Epidemisjukhuset i Stockholm (numera Roslagstulls sjukhus) för utbildning och forskning i klinisk epidemiologi (prop. 1965: 1 bil. 10, SU 1965: 90, rskr 1965: 223). Avtalet, som trädde i kraft den 1 juli 1965 och ersatte ett avtal från 1958, avsåg utbildning av cirka 160 medicine kandidater per år.

Staten svarar för tillsättning, avlöning och pensionering i fråga om tjänst, som är uppförd på karolinska institutets personalförteckning och som enligt Kungl. Maj:ts förordnande är förenad med anställning vid sjukhuset. Kommunen bekostar dock särskilda överläkararvoden. Vidare svarar staten helt för kostnaderna för personal som är anställd uteslutande för utbildnings- eller forskningsändamål.

För upplåtelsen av sjukhuset erlägger staten dels ett belopp som svarar mot den beräknade löne- och pensionskostnaden för sammanlagt 3 1/2 underläkartjänster, dels ett belopp av 250 000 kr. per kalenderår. Detta senare belopp är indexreglerat.

#### *Södersjukhuset och Danderyds sjukhus*

Med anledning av riksdagens beslut om utbyggnad av läkarutbildningen vid karolinska institutet (prop. 1963: 142, SU 1963: 112, rskr 1963: 264) träffades den 14 april 1964 avtal med Stockholms stad och Stockholms läns landsting om en intagning av ytterligare 40 studerande under vart och ett av tio intagningsår fr. o. m. höstterminen 1963. Här avsedd utbildning är huvudsakligen förlagd till Södersjukhuset och Danderyds sjukhus. Dessutom utnyttjas Sabbatsbergs sjukhus för utbildning i oftalmiatrik och oto-rhino-laryngologi och S:t Görans sjukhus för utbildning i pediatrik och barnpsykiatri.

Staten svarar för tillsättning, avlöning och pensionering av de kliniska lärare, kliniska amanuenser, instruktionssköterskor och den biträdespersonal som erfordras för utbildningen. De tilläggförmåner som utgår till de kliniska lärarna för deras deltagande i sjukvården som biträdande överläkare bestrids dock av sjukvårdshuvudmannen.

Staten har dessutom betalat bidrag motsvarande kostnaderna för att ställa i ordning och/eller utrusta amanuens- och kandidatrum samt särskilda undervisningslaboratorier.

Enligt avtalet skall staten fr. o. m. den 1 juli 1970 för utnyttjandet av respektive kliniker utbetala bidrag efter — i tillämpliga delar — de grunder som då gäller för kommunala undervisningssjukhus i allmänhet.

#### *S:t Eriks sjukhus*

Enligt avtal den 26 november 1959 (prop. 1960: 71 s. 10) upplät Stockholms stad S:t Eriks sjukhus för propedeutisk undervisning av högst 35 medicine kandidater varje termin. Upplåtelsen avsåg den eller de kliniker, varom överenskommelse skulle träffas mellan karolinska institutet och stadens sjukhusdirektion.

Avtalet innebär bl. a. att staten anställer och avlönar två heltidstjänstgörande amanuenser, vilka även har att delta i sjukvården. Härför bidrar kommunen med ett årligt arvode av 1 200 kr. för envar av amanuenserna samt fri kost. Överläkare eller biträdande överläkare uppbär särskild ersättning av staten för sitt arbete med undervisningen. Staten anställer och avlönar skrivhjälp samt anskaffar utrustning för undervisningen.

#### *Obduktionsundervisning*

Sedan den 1 januari 1957 har obduktionsundervisning bedrivits vid S:t Görans sjukhus, S:t Eriks sjukhus och Södersjukhuset. Villkoren härför regleras i ett den 31 oktober 1956 träffat avtal med Stockholms stad.

Det åligger staten att, i den mån det inrättas nya befattningar som förste underläkare med minst halvtidstjänstgöring vid de patologiska avdelningarna vid nämnda sjukhus, till kommunen erlagga ett belopp motsvarande hälften av löne- och pensionskostnaderna för en sådan tjänst. Vidare har staten att utbetala särskild ersättning till överläkarna vid respektive avdelningar för deras arbete med undervisningen, att ersätta vaktmästarna för deras merarbete till följd av undervisningen samt att anställa och avlöna annan för undervisningen erforderlig personal såsom assistent- och kontorspersonal.

För lokalhyra samt för kommunens tillhandahållande av utrustning och förbrukningsartiklar erlägger staten ersättning med 1 000 kr. per år och sjukhus.

#### *Huddinge sjukhus*

Den 3 oktober 1964 träffades överenskommelse med Stockholms läns landsting om villkoren för anordnande av läkarutbildning vid ett nytt sjukhus i Huddinge, m. m. (prop. 1965: 141, SU 1965: 173, rskr 1965: 141). Lokaler för denna utbildning skall dimensioneras för ett årligt intag av 90 medicine kandidater. Statligt byggnads- och utrustningsbidrag

fastställdes att utgå med 25 % av de verkliga kostnaderna för att färdigställa sjukhusanläggningen.

Den 27 mars 1969 träffades ett tilläggsavtal (prop. 1969: 102, SU 1969: 85, rskr 1969: 217) enligt vilket byggnads- och utrustningsbidraget fastställs till 230 milj. kr. (under viss förutsättning 235 milj. kr.). Stiger nettoprisindex under perioden februari 1968—december 1977 med mer än 25 % skall staten utbetala ett tilläggsbidrag beräknat på i avtalet närmare angivet sätt.

Statens bidrag till sjukhusanläggningens totala driftkostnader skall enligt överenskommelsen fastställas i avtal, varom förhandlingar avsågs upptas år 1968 och då ske gemensamt för samtliga huvudmän för kommunala undervisningssjukhus. Avsikten var att till grund för förhandlingarna skulle läggas gemensamt utförda utredningar.

#### *Karolinska sjukhuset*

Kungl. Maj:t godkände den 27 juni 1969 ett mellan SFN och delegerade för Stockholms stad och delegerade för Stockholms läns landsting villkorligt träffat avtal om tillägg till 1931 års m. fl. avtal angående karolinska sjukhuset (prop. 1969: 102). Avtalet innebar en höjning av ersättningen till karolinska sjukhuset för dess sjukvårdsprestationer. Vidare innehåller avtalet bestämmelser om investeringsbidrag. Beträffande innehållet i avtalet med tillhörande kommentarer vill SFN hänvisa till prop. 1969: 102 (s. 13 ff).

Enligt 9 § 1969 års tilläggsavtal förklarade sig parterna beredda att på grundval av pågående utredning angående de merkostnader för driften av kommunala sjukhus som orsakas av att sådana sjukhus upplåtes för läkarutbildning och forskning före den 1 juli 1971 ta upp förhandlingar om grunderna för kostnadsfördelningen mellan parterna beträffande karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad och drift samt stadens och/eller landstingets eventuella övertagande av huvudmannaskapet för sjukhuset.

#### **Förhandlingarna och förhandlingsresultatet**

Den 22 december 1970 träffades avtal om fortsatt samarbete angående läkarutbildning med vissa huvudmän för kommunala undervisningssjukhus samt överenskommelser om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. nämnda avtal. SFN överlämnade avtalen och överenskommelserna till Kungl. Maj:t med den tidigare nämnda skrivelsen den 21 januari 1971. Vid de förhandlingar som föregick avtalen och överenskommelserna var även företrädare för bl. a. Stockholms läns landstingskommun och dåvarande Stockholms stad närvarande. Något avtal träffades emellertid inte om läkarutbildningen inom Stockholmsområdet.

Som inledningsvis nämnts gjorde emellertid SFN i protokoll den 22

december 1970 ett ensidigt uttalande om de då planerade förhandlingarna angående avtal och överenskommelse om läkarutbildning inom Stockholms län. De många problem som uppkom i samband med att Stockholms stad och Stockholms läns landstingskommun den 1 januari 1971 gick samman i storlandstinget och som måste lösas med förtur medförde att förhandlingarna om nytt läkarutbildningsavtal med kommunen kunde påbörjas först under andra halvåret 1971.

Förhandlingarna har nu resulterat i dels ett läkarutbildningsavtal och en investeringsöverenskommelse med i princip samma konstruktion som motsvarande avtal och överenskommelser med övriga huvudmän för kommunala undervisningssjukhus, dels ett nytt tilläggsavtal rörande karolinska sjukhuset. Liksom avtalen med de andra huvudmännen gäller de nu träffade avtalen t. o. m. utgången av år 1973.

Genom att vissa särbestämmelser som hittills gällt för Stockholmssjukhusen t. ex. att staten anställer läkarpersonalen vid vissa av kommunens sjukhus, kunnat elimineras i nu föreliggande avtal, kan förhandlingarna om nya läkarutbildningsavtal fr. o. m. den 1 januari 1974 föras på samma organisatoriska underlag för samtliga kommunala undervisningssjukhus. SFN vill i detta sammanhang erinra om den utredning som chefen för socialdepartementet enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatt den 30 juni 1971 och som har att utreda frågor som är av betydelse för samarbetet mellan stat och kommun beträffande de kommunala sjukvårdsinrättningar som tas i anspråk för grundläggande utbildning för läkar-examen samt för forskarutbildning och forskning. Utredningens resultat är avsett att ligga till grund för de kommande förhandlingarna.

Tilläggsavtalet om karolinska sjukhuset bygger i allt väsentligt på det tidigare i prop. 1969: 102 redovisade tilläggsavtalet. I detta sammanhang har inte funnits anledning att ta upp frågan om fördelningen av kostnaderna för uppförande och drift av en ny ortopedisk klinik vid karolinska sjukhuset till behandling. Förhandlingsuppdraget i denna del kvarstår sålunda.

Vad SFN anfört i skrivelsen den 21 januari 1971 (prop. 1971: 44 s. 7 ff) om de då överlämnade läkarutbildningsavtalen och överenskommelserna om statlig investeringsersättning gäller i allt väsentligt motsvarande avtal och överenskommelse om läkarutbildningen i Stockholms län.

### **Speciella kommentarer till texten i samarbetsavtalet**

#### *Till 1 § 2.*

Som tidigare nämnts har 1965 och 1969 års riksdagar beslutat om ökning av antalet utbildningsplatser vid karolinska institutet. Antalet nybörjarplatser vid institutet har fr. o. m. höstterminen 1969 uppgått till 320 per år och fr. o. m. höstterminen 1972 till 370 per år, vilket motsvaras av cirka 310 respektive 360 platser per år på propedeutiskt och kli-

niskt stadium. Den kliniska utbildningen har för 90 medicine kandidater varit förlagd huvudsakligen till karolinska sjukhuset och för övriga huvudsakligen till kommunens sjukhus.

Av prop. 1969: 137 s. 11 framgår den tänkta slutliga förläggningen inom Stockholmsområdet av medicine kandidater vid den högre intagningsnivån. På grund av dels vissa förseningar vid uppförandet av Huddinge sjukhus, dels den omständigheten att om- och tillbyggnaden av Södersjukhuset i viss mån påverkar möjligheterna att genomföra den av 1969 års riksdag beslutade ökningen av utbildningsverksamheten är det nödvändigt med en del provisorieåtgärder. Förslag om sådana har redovisats av en av universitetskanslersämbetet tillsatt arbetsgrupp i betänkandet "Läkarutbildning i Stockholm under 1970-talet". Dessa förslag ligger till grund för bestämmandet av vilka sjukvårdsenheter som under avtalstiden upplåts för läkarutbildning och i vissa fall forskning.

Medverkan av läkarna vid Beckomberga sjukhus i demonstrationer och föreläsningar är beroende av deras frivilliga åtagande.

#### *Till 2 § A*

I övriga läkarutbildningsavtal har bland de kostnader som kommunen bestrider upptagits även avlöningsförstärkning. Eftersom inom kommunen någon förmån med denna beteckning inte utgår till överläkare eller biträdande överläkare vars tjänst är förenad med statlig tjänst som professor, biträdande professor eller klinisk lärare har avlöningsförstärkning inte särskilt nämnts i detta avtal. Därmed avses inte någon ändring i förhållande till vad som gäller vid övriga kommunala undervisningssjukhus.

Från anslaget Avlöning av vissa läkare vid sjukhus i Stockholm bestrids bl. a. kostnader för arvode till de överläkare vid Södersjukhuset och Danderyds sjukhus som leder viss läkarutbildning vid respektive sjukhus. Staten skall även i fortsättningen under avtalstiden stå för dessa kostnader.

Fördelningen av löneförmåner för de vid kommunens sjukhus tjänstgörande statliga läkarna överensstämmer med vad som gäller för övriga huvudmän utom i fråga om de kliniska amanuenserna vilkas löneförmåner enligt detta avtal helt skall bekostas av staten. Övriga huvudmän har att till staten erlægga en tredjedel av amanuensernas förmåner. SFN återkommer till denna fråga under 4 § 1.

#### *Till 3 § 1.*

SFN vill här erinra om att beträffande statlig ersättning till uppförande av och anskaffning av utrustning till Huddinge sjukhus gäller överenskommelsen den 3 oktober 1964 samt avtalet den 27 mars 1969 om tillägg till denna överenskommelse.

*Till 3 § 2.*

Återbetalningsregeln, som överensstämmer med motsvarande stadganden i övriga läkarutbildningsavtal, är en nyhet för läkarutbildningsavtal med kommunen, som tidigare bestämt motsatt sig en bestämmelse av denna art.

*Till 4 § 1.*

Det ersättningsbelopp — 81 milj. kr. — som fastställts för perioden den 1 juli 1970—den 31 december 1973 har avvägt i så nära anslutning som möjligt till de belopp som i avtalen den 22 december 1970 fastställts för övriga huvudmän för kommunala undervisningssjukhus. En viss avvikelse beräknad till 2,8 milj. kr. har föränletts av att staten enligt 2 § A föreliggande avtal betalar hela löne- och pensionskostnaden för kliniska amanuenser.

Ersättningsbeloppet inkluderar en särskild driftersättning av 1 milj. kr. för läkarutbildning och forskning inom ämnesområdena patologi och medicinsk mikrobiologi. Denna ersättning överensstämmer i princip med vad som enligt avtal den 4 februari 1972 utgår till Malmö kommun för motsvarande åtagande (prop. 1972: 50, SoU 1972: 17, rskr 1972: 169).

Vid en bedömning av skäligheten av det överenskomna beloppet — 81 milj. kr. — i förhållande till de belopp som gäller för övriga huvudmän bör härutöver särskilt beaktas att vissa sjukvårdsenheter inom kommunen upplåts enbart för läkarutbildning. I förhållande till vad nu gällande avtal skulle ha gett kommunen för samma period innebär det överenskomna beloppet en ökning som kan uppskattas till i runt tal 40 milj. kr. Ökningen får främst ses mot bakgrunden av att kommunen fr. o. m. den 1 juli 1970 är berättigad till ersättning för det s. k. 40-intaget, om vilket avtal träffades den 14 april 1964, samt av tillkomsten av det årliga intag av 90 medicinska kandidater, för vilket Huddinge sjukhus upplåts enligt överenskommelse den 3 oktober 1964.

*Till 6 § 1. Protokollsanteckning*

Med anledning av kommunens protokollsanteckning har SFN framhållit att staten såsom ansvarig för läkarutbildning och forskning har att avgöra den i protokollsanteckningen berörda frågan.

*Till 6 § 2. Protokollsanteckning*

Eftersom kommunens förpliktelser att omdana S:t Görans sjukhus till undervisningssjukhus upphör med föreliggande avtal, har överenskommits om särskilda förhandlingar med hänsyn till den situation som uppstår när Serafimerlasarettet ej längre står till förfogande för läkarutbildning och forskning.

*Till 7 §*

Fr. o. m. den 1 juli 1973 övertar kommunen huvudmannaskapet för de statligt anställda läkarna vid kommunens sjukhus med undantag av kliniska amanuenser och sådana läkare, vilkas tjänster vid sjukhus är förenade med tjänster vid karolinska institutet. Härigenom tillgodoses ett angeläget önskemål från statens sida. Förutom att likformighet med övriga huvudmän därmed uppnås, kommer en inte obetydlig administrativ vinst att göras vid karolinska sjukhuset som svarat för anställning och avlöning m. m. av dessa läkare.

Eftersom ett huvudmannaskapsbyte inte lämpligen kan ske tidigare än den 1 juli 1973 har det varit nödvändigt att låta de avtalsbestämmelser som avser bl. a. anställande och avlöning av läkarna gälla fram till nämnda tidpunkt.

Enligt gällande avtal är staten skyldig att t. o. m. utgången av år 1976 anställa, avlöna och pensionera de läkare varom här är fråga, sammanlagt cirka 130 läkare. Kommunen erhåller därför ett avlösningsbelopp, som beräknats med utgångspunkt i att kommunen från och med den 1 juli 1973 övertar kostnadsansvaret för dessa läkare med undantag för sammanlagt 34 tjänster som bibehålls som statliga tjänster. Vid bestämningen av antalet sådana tjänster har jämförelse gjorts med motsvarande enheter med samma utbildningskapacitet vid undervisningssjukhus tillhörande andra huvudmän. Beträffande de tjänster som ändras till tjänster som kliniska lärare fördelas kostnaderna på sätt framgår av 2 §.

Parterna är ense om att i och med detta avtal frågan om sjukvårdsreformens konsekvenser för gällande samarbetsavtal skall anses slutgiltigt löst.

**Speciella kommentarer till texten i överenskommelsen***Till 1.1*

I likhet med vad som gäller för övriga huvudmän har man här enats om 25 % investeringsersättning till vissa aktuella byggnadsobjekt. Detta har ansetts böra gälla även ombyggnad av patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus trots att byggnadsarbetena påbörjats före den 1 juli 1972 och förslag till ombyggnad inte upprättats i samråd med och godkänts av staten.

De särskilda reglerna för återbetalning av bidraget till patologiska institutionen är föranledda av att institutionen beräknas komma till användning för utbildnings- och forskningsändamål endast under ett fåtal år till dess institutionen kan överflyttas till Huddinge sjukhus.

*Till 2.*

SFN vill erinra om den principuppgörelse som träffades mellan företrädare för staten och representanter för Stockholms stad och Stock-

holms läns landsting med anledning av föreslagen intagningsökning vid karolinska institutet (prop. 1969: 137 s. 24). Staten skall sålunda lämna investeringsbidrag motsvarande de verkliga kostnaderna för anordnande och utrustning av sådana lokaler som avses uteslutande för läkarutbildning, omfattande cirka 3 100 m<sup>2</sup> nettoyta vid Södersjukhuset och cirka 900 m<sup>2</sup> nettoyta vid Danderyds sjukhus. Då lokaler för läkarutbildning vid Danderyds sjukhus kan komma att anordnas i relativt nya byggnader bör i verkliga kostnaden inräknas lokalernas restvärde. En sådan tolkning av principöverenskommelsen är nödvändig för att säkerställa en lokaldisposition som bestäms av funktionella synpunkter och ej av de ekonomiska konsekvenserna av olika alternativa lösningar.

#### *Till 7.*

Bestämmelsen om kommunens skyldighet att återställa byggnader och utrustning i fullgott skick, om dessa förstörs genom brand etc., är en konsekvens av att den driftersättning som utgår enligt samarbetsavtalet inrymmer beräknade kostnader för försäkringspremier. Härigenom blir kommunen även i förevarande avseende jämförbar med övriga huvudmän för kommunala undervisningssjukhus.

#### *Till 9.*

De gemensamhetsanläggningar till vilkas kostnader staten bidrar med totalt 1,6 milj. kr. utgörs av värmecentral, kompressorstation, syrgascentral, televäxel samt kulvertsystem och andra yttre anläggningar. Någon ytterligare ersättning skall inte utgå för gemensamhetsanläggningar på S:t Görans sjukhus om ej parterna beträffande något framtida objekt träffar särskild överenskommelse enligt 3 § 1. samarbetsavtalet. Vid förhandlingar om en sådan överenskommelse måste statens totala insatser för dylika gemensamhetsanläggningar beaktas.

### **Speciella kommentarer till texten i avtalet om karolinska sjukhuset**

#### *Till 3 §*

Storleken av kommunens bidrag har fastställts med utgångspunkt i det beräkningsunderlag som redovisas i prop. 1969: 102 (s. 17) och grundas sålunda på det intill den 1 juli 1967 nedskrivna beloppet av sådana investeringar i sjukhuset, till vilka kommunen inte haft att lämna bidrag enligt gällande avtal.

#### *Till 4 §*

Enligt 5 § 1969 års tilläggsavtal beträffande karolinska sjukhuset har kommunen haft att bidra till kostnaderna för de investeringar i sjukhuset som gjorts under budgetåren 1967/68—1970/71. Även här framgår beräkningssättet av prop. 1969: 102 (s. 17). Storleken av det à conto-bi-

drag som kommunen enligt nu föreliggande avtal skall erlægga grundas på de ej avskrivna delarna av de investeringar som gjorts under en fyra-årsperiod fram till den 1 juli 1971 samt på beräknade investeringar i sjukhuset under avtalsperioden.

#### *Till 6 §*

Bestämmelserna överensstämmer med motsvarande stadganden i 7 § 1969 års tilläggsavtal med ett undantag, nämligen i fråga om beräkningen av den driftkostnadsersättning som landstinget skall erlægga för patienter som ej är bosatta inom Stockholms kommun. Enligt nu föreliggande avtal skall sålunda vårdkostnaden vid Södertälje sjukhus beräknas med bortseende från de cirka 140 långvårdsplatser som är belägna utanför det egentliga sjukhuset. Härigenom får staten en merintäkt av ungefär 2 milj. kr. per år.

Däremot har SFN i detta sammanhang nödgats acceptera att de förhållanden som avses i Kungl. Maj:ts uppdrag den 16 oktober 1970 inte skall föranleda någon ändring i ersättningsreglerna. Vidare har de av sjukhusets direktion väckta frågorna om ersättning för undersökning och behandling vid sjukhuset av veneriskt sjuka samt om biblioteksverksamheten vid sjukhuset fått sin lösning genom detta avtal.

I detta sammanhang vill SFN anmäla att parterna är överens om att den driftersättning som tillkommer kommunen enligt samarbetsavtalet inte skall påverka kommunens ersättning till karolinska sjukhuset för tiden före den 1 juli 1971. I samband med förhandlingarna har dessutom enighet nåtts om storleken av den statliga driftersättning som skall anses belöpa på ettvarvt av de i 6 § berörda sjukhusen för andra halvåret 1971 samt åren 1972 och 1973.

#### *Till 7 §*

När det gäller att slutligt fastställa storleken av kommunens investeringsbidrag skall beaktas att ersättningar erlagts à conto alltsedan den 1 juli 1967. Någon reglering av à conto-betalningarna i enlighet med 1969 års tilläggsavtal har inte skett i detta sammanhang.

### **Hemställan**

SFN hemställer att Kungl. Maj:t godkänner de överlämnade avtalen och överenskommelsen.

Sedan Stockholms läns landsting beslutat godkänna avtalen och överenskommelsen och beslutet vunnit laga kraft, kommer SFN att anmäla detta till socialdepartementet.

---

## Bilaga 2

**Avtal om tillägg till 1931 års m. fl. avtal angående karolinska sjukhuset**

Mellan statens förhandlingsnämnd och delegerade för Stockholms läns landstingskommun har träffats följande avtal.

*Avtal*

mellan svenska staten och Stockholms läns landstingskommun om tillägg till 1931 års avtal rörande samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift, m. m.

*1 §*

För tiden den 1 juli 1971—den 31 december 1973 skall vid tillämpningen av de avtal mellan staten och Stockholms läns landstingskommun, nedan kallad kommunen, som förtecknats på bilaga 1 gälla de ändringar och tillägg som framgår av 2—7 § nedan.

*2 §*

Karolinska sjukhusets resurser inom sluten och öppen vård skall, i den mån ej annat överenskommes, stå till förfogande i minst nuvarande grad för sjuka, som är bosatta i Stockholms läns landstingsområde.

*Protokollsanteckning*

Parterna skall gemensamt eftersträva största möjliga utnyttjande av sjukhusets avsedda kapacitet.

*3 §*

För investeringar i sjukhuset, bokförda före den 1 juli 1967, till vilka kommunen ej haft att lämna bidrag enligt gällande avtal, erlägger kommunen till staten för tiden den 1 juli 1971—den 31 december 1973 ett bidrag av 1 050 000 kronor för år räknat. Bidrag för tiden den 1 juli 1971—den 31 december 1972 erlägges så snart avtalet vunnit laga kraft. Återstoden av bidraget erlägges halvårsvis snarast efter varje kalenderhalvårs utgång.

*4 §*

För investeringar i sjukhuset under tiden den 1 juli 1967—den 31 december 1973 erlägger kommunen under avtalstiden a conto ett bidrag av 5 000 000 kronor per år. Bidrag för tiden den 1 juli 1971—den 31 december 1972 erlägges så snart avtalet vunnit laga kraft. Återstoden av bidraget erlägges halvårsvis snarast efter varje kalenderhalvårs utgång.

## 5 §

Kommunen skall i särskild ordning beredas insyn i utformningen och genomförandet av karolinska sjukhusets utbyggnad.

## 6 §

För vård på sjukhusets samtliga kliniker av patienter som är bosatta i landstingsområdet erlägger kommunen ersättning för driftkostnaderna enligt föreskrifterna i nu gällande avtal med följande undantag och preciseringar:

1. Det från och med den 1 juli 1943 gällande avtalet (bilaga 1 p. 2.1) om tillägg till 1931 års avtal rörande samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift samt i senare träffade avtal intagna hänvisningar till nämnda tilläggsavtal skall ej tillämpas.

2. Den i avtalet den 25 oktober 1946 (bilaga 1 p. 4) punkt 8 angivna bestämmelsen om reduktion av driftkostnadsersättningen för vård vid den medicinska tuberkuloskliniken skall ej tillämpas.

3. För patienter från Stockholms kommun erlägger landstinget intill 222 000 debiterade vårddagar per år driftkostnadsersättning som motsvarar den genomsnittliga vårddagkostnaden under året vid Södersjukhuset, S:t Eriks, S:t Görans och Sabbatsbergs sjukhus.

Om antalet debiterade vårddagar för patienter från Stockholms kommun något år överstiger 222 000, har staten rätt att begära förhandlingar om driftkostnadsersättningens storlek för överskjutande antal vårddagar.

4. För patienter från övriga landstingsområdet erlägger kommunen intill 100 000 debiterade vårddagar per år driftkostnadsersättning som motsvarar den genomsnittliga vårddagkostnaden under året vid Danderyds och Södertälje sjukhus. Vid beräkningen av vårddagkostnaden vid Södertälje sjukhus skall ej medräknas de långvårdsplatser som är belägna utanför sjukhuset (K 2-platser).

Om antalet debiterade vårddagar för patienter från övriga landstingsområdet något år överstiger 100 000, erlägger kommunen för överskjutande antal vårddagar driftkostnadsersättning som maximeras till den genomsnittliga vårddagkostnaden under året vid Danderyds sjukhus.

*Protokollsanteckning*

Den genomsnittliga vårddagkostnaden enligt p. 3 och 4 innefattar kostnader för remissfall i öppen vård, för venerologisk vård samt för sjukhusens patientbibliotek.

## 7 §

Parterna förklarar sig beredda att på grundval av pågående utredning angående de merkostnader för driften av kommunala sjukhus som orsakas av att sådana sjukhus upplåtes för läkarutbildning och forskning i god tid före den 1 januari 1974 upptaga förhandlingar om grunderna för kostnadsfördelning mellan parterna beträffande karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad och drift samt kommunens eventuella övertagande av huvudmannaskapet för sjukhuset. Vid förhandlingarna skall

parterna slutligt fastställa storleken av det investeringsbidrag enligt 4 § för vilket kommunen erlagt ersättning a conto.

8 §

Detta avtal gäller under förutsättning att det godkännes av Kungl. Maj:t samt av Stockholms läns landsting genom beslut som vinner laga kraft.

---

Detta avtal är upprättat i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 7 november 1972.

För svenska staten  
Statens förhandlingsnämnd

För Stockholms läns landsting  
Förhandlingsdelegerade

*Lennart Rydbeck*  
*L. Fredlundh*

*Gunnar Hjerne*      *Olov Lekberg*

**Bilaga 1**  
**till avtal om tillägg till**  
**1931 års m. fl. avtal angående**  
**karolinska sjukhuset**

*Förteckning över gällande avtal och överenskommelser*

Stockholms läns landstingskommun har från och med den 1 januari 1971 övertagit de skyldigheter och rättigheter som avtalats med Stockholms kommun.

1. Avtal rörande samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift. Huvudgrunderna för ovanstående avtal godkändes av Kungl. Maj:t den 23 oktober 1931, av Stockholms stadsfullmäktige den 27 januari 1930 och av Stockholms läns landsting den 26 november 1931.

2. Avtal om samarbete för fortsatt utbyggande av karolinska sjukhuset m. m., godkända av Kungl. Maj:t den 17 mars 1944, av Stockholms stadsfullmäktige den 18 december 1942 och av Stockholms läns landsting i vad avser avtal under p. 2.1 den 4 september 1940, samt i vad avser avtal under p. 2.2—2.4 den 9 september 1942.

2.1 Avtal om tillägg till ett år 1931 ingånget avtal rörande samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift. Avtalet äger tillämpning från och med den 1 juli 1943.

2.2 Avtal angående samarbete för uppförande och drift av en pediatrikisk klinik vid karolinska sjukhuset.

2.3 Avtal angående en dermato-syfilidologisk klinik vid karolinska sjukhuset.

2.4 Avtal angående överflyttning till karolinska sjukhuset av vid sjukhuset Eira i Stockholm anställd personal.

3. Överenskommelse angående tillämpning av 1931 års avtal, godkänd av direktionen för karolinska sjukhuset den 25 maj 1945, av Stockholms stads sjukhusdirektion den 9 maj 1945 och av Stockholms läns landstings förvaltningsutskotts sjukvårdsavdelning den 26 april 1945.

4. Avtal angående samarbete för uppförande och drift av medicinsk tuberkulosklinik och en thoraxkirurgisk klinik vid karolinska sjukhuset, godkänt av Kungl. Maj:t den 25 oktober 1946, av Stockholms stadsfullmäktige den 15 oktober 1945 och av Stockholms läns landsting den 4 september 1946.

5. Avtal angående jämkning i fördelningen av de utav Stockholms stad kontraherade vårdplatserna å medicinska kliniken och ögonkliniken vid karolinska sjukhuset, godkänt av Kungl. Maj:t den 30 maj 1947 och av Stockholms stadsfullmäktige den 14 oktober 1946.

6. Avtal angående jämkning i fördelningen av platserna å ögonklini-

ken vid karolinska sjukhuset m. m., godkänt av Kungl. Maj:t den 30 maj 1947 och av Stockholms läns landsting den 4 september 1946.

7. Avtal angående samarbete för uppförande och drift av nervkliniker vid karolinska sjukhuset, godkänt av Kungl. Maj:t den 21 februari 1958, av Stockholms stadsfullmäktige den 17 december 1956 och av Stockholms läns landsting den 10 oktober 1957.

8. Avtal angående vård på karolinska sjukhuset av vissa militära patienter, godkänt av Kungl. Maj:t den 28 juli 1958, av Stockholms stadsfullmäktige den 17 juni 1958 och av Stockholms läns landsting den 9 oktober 1958.

9. Överenskommelse angående beräkning av vissa driftkostnader m. m. inom sjukvården, godkänd av Kungl. Maj:t den 28 juli 1958, av Stockholms stadsfullmäktige den 17 juni 1958 och av Stockholms läns landsting den 9 oktober 1958.

10. Avtal om ersättning för vård på enskilda och halvenskilda platser vid karolinska sjukhuset, godkänt av Kungl. Maj:t den 3 november 1967, av Stockholms stadsfullmäktige den 23 januari 1967 och av Stockholms läns landsting den 22 juni 1967.

**Avtal om läkarutbildning i Stockholms län (LUA Stockholm)**

Mellan statens förhandlingsnämnd och delegerade för Stockholms läns landstingskommun har träffats följande avtal.

*Avtal*

mellan svenska staten och Stockholms läns landstingskommun om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Stockholms län.

*1 §. Allmänt*

1. Staten och Stockholms läns landstingskommun, nedan kallad kommunen, fortsätter sitt samarbete på de villkor som nedan sägs för att tillhandahålla karolinska institutet resurser — utöver dem vid karolinska sjukhuset — för grundläggande utbildning för läkarexamen inom de kliniska ämnesområdena, nedan benämnd läkarutbildning, samt för forskarutbildning och forskning inom dessa ämnesområden, nedan benämnd forskning.

För samarbetet beträffande karolinska sjukhuset gäller särskilda mellan parterna träffade avtal.

2. Avtalet avser en läkarutbildning med ett årligt intag av cirka 220 medicine kandidater och en forskning dels av i huvudsak nuvarande omfattning vid före den 1 juli 1972 för forskning upplåtna enheter med de förändringar som följer av vederbörligen fattade beslut, dels från och med den 1 juli 1972 vid Huddinge sjukhus.

*Anmärkningar*

1. Avtalet innebär att den provisoriskt anordnade läkarutbildningen enligt avtal den 14 april 1964 blir permanent och från och med höstterminen 1974 utökas att omfatta ett årsintag av 90 i stället för 40 medicine kandidater. Beträffande ifrågavarande årsintag upplåtes sjukvårdsenheterna enbart för läkarutbildning.

2. Kommunens medgivande skall inhämtas för forskningsprojekt som ställer särskilda krav på sjukvårdens resurser. Forskning vid för detta ändamål upplåten enhet får ej utan kommunens medgivande bedrivas av annan än den som där innehar befattning eller är knuten till Karolinska institutet.

3. Staten och kommunen bestämmer i samråd vilka enheter inom kommunens sjukvårdsorganisation som skall tagas i anspråk för läkarutbildning och i förekommande fall forskning (upplåtna enheter).

*Anmärkning*

Följande sjukvårdsenheter är upplåtna för läkarutbildning och i vissa fall forskning (F).

1. Huddinge sjukhus (F)
2. Serafimerlasarettet (F)
3. Roslagstulls sjukhus (F)
4. S:t Görans sjukhus
  - 4.1 Barnklinikerna (F)
  - 4.2 Psykiatriska kliniken (F)
  - 4.3 Patologavdelningen
5. Sabbatsbergs sjukhus
  - 5.1 Kvinnokliniken (F)
  - 5.2 Ögonkliniken
  - 5.3 Öron-, näs- och halskliniken
  - 5.4 Patologavdelningen (F)
6. S:t Eriks sjukhus
  - 6.1 Medicinska kliniken III
  - 6.2 Patologavdelningen
7. Danderyds sjukhus
  - 7.1 Psykiatriska kliniken
  - 7.2 Infektionskliniken
  - 7.3 Kvinnokliniken
8. Södersjukhuset
  - 8.1 Medicinska klinikerna II, IV och V
  - 8.2 Kirurgiska kliniken II
  - 8.3 Ortopediska kliniken
  - 8.4 Hudkliniken
  - 8.5 Neurologiska kliniken
  - 8.6 Patologavdelningen

Dessutom är Beckomberga sjukhus upplåtet för demonstrationer och föreläsningar.

Beträffande 4.—8. ovan gäller att utöver direkt ianspråktaga enheter även medicinska serviceavdelningar står till utbildningens, i förekommande fall forskningens, förfogande.

Omdispositioner som parterna kommer överens om under avtalstiden skall icke föranleda ändring av den driftersättning som utgår till kommunen enligt detta avtal.

Beträffande investeringsersättning gäller särskild överenskommelse.

4. Detta avtal berör ej kommunens rätt att enligt eljest gällande bestämmelser erhålla statsbidrag till uppförande och drift av i avtalet avsedda sjukvårdsenheter.

*2 §. Tillhandahållande av resurser*

Kommunen tillhandahåller för upplåtna enheter personal, lokaler, utrustning, övriga nyttigheter och service med följande begränsningar och undantag.

*A. Beträffande personal*

Staten anställer tjänsteman som är professor, biträdande professor eller klinisk lärare och vars tjänst är förenad med tjänst vid sjukhus. För

sådan tjänsteman bekostar staten lön enligt den löneklass i vilken denne är placerad jämte i förekommande fall därtill knutna tillägg och förmåner (inklusive pension) medan kommunen bestrider kostnaden för särskilda arvoden och tilläggsförmåner, såsom uppdragstillägg, befattningsarvode samt gottgörelse för särskild arbetstid, jour och beredskap.

Klinisk amanuens anställs och bekostas helt av staten.

Personal som anställs uteslutande för läkarutbildning eller forskning bekostas helt av staten liksom timarvoderad undervisning av medicinska kandidater.

#### *Anmärkning*

Antalet professorer, biträdande professorer, kliniska lärare och kliniska amanuenser fastställs av staten efter samråd med kommunen.

Om det under avtalstiden blir aktuellt att — utöver vad som framgår av 7 § nedan — överföra statlig personal, exempelvis kliniska lärare och kliniska amanuenser, till kommunalt huvudmannaskap eller att införa nya tjänstekategorier, skall förhandlingar upptagas om bland annat de ekonomiska konsekvenserna härav.

#### **B. Beträffande utrustning m. m.**

Såvitt gäller utrustning för forskningens behov, avser kommunens åtaganden endast sådan som är att hänföra till vedertagen grundutrustning vid för forskning upplåtna enheter.

Det åligger ej kommunen att tillhandahålla förbrukningsartiklar för demonstrationsändamål och sådant material som erfordras för djurförsök och särskilda forskningsprojekt.

#### *Anmärkning*

Med begreppet vedertagen grundutrustning för forskningens behov åsyftas sådan utrustning som är användbar ej endast för ett eller annat speciellt forskningsprojekt utan för olika projekt av beskaffenhet att kunna genomföras med tillämpning av gängse teknik och metodik.

Samma principiella begränsning av kommunens skyldigheter som enligt ovan gäller i fråga om utrustning skall även gälla läkarutbildningens och forskningens försörjning med nyttigheter av olika slag.

#### *3 §. Statlig investeringsersättning*

1. Statlig ersättning utgår enligt särskilda överenskommelser för ny-, till- eller ombyggnad samt för anskaffning av utrustning.

2. Om enhet inom kommunens sjukvårdsorganisation enligt Kungl. Maj:ts beslut icke längre skall tagas i anspråk för läkarutbildning och forskning, är staten berättigad att vid avtalstidens slut kräva åter så stor del av de av kommunen enligt detta och tidigare motsvarande avtal uppburna investeringsersättningarna som då återstår efter avdrag av 1/30 beträffande byggnad och 1/10 beträffande utrustning för varje helt år som förflutit från det kommunens anhållan om ersättningens utbetalande inkom till vederbörande statliga myndighet.

Kan byggnad eller utrustning, varpå bestämmelserna i första stycket blir tillämpliga ej av kommunen användas på ett sätt som svarar mot byggnadens eller utrustningens värde och skulle på grund härav återbetalning av uppbyggnads ersättning te sig obillig, äger kommunen påkalla jämkning. Uppnår icke parterna enighet härom, skall frågan avgöras genom skiljedom enligt lag.

#### *4 §. Statlig driftersättning*

1. Staten lämnar kommunen driftersättning för tiden den 1 juli 1970—den 31 december 1973 med ett belopp av 81 miljoner kronor. Av ersättningsbeloppet utbetalas efter rekvisition 59 miljoner kronor så snart avtalet vunnit laga kraft och återstoden utan rekvisition med 2 miljoner kronor den 15 i var och en av månaderna februari—december år 1973. Från beloppet om 59 miljoner kronor skall avräknas vad landstingskommunen och Stockholms kommun enligt gällande avtal uppburit i ersättning — slutligt eller a conto — för tid efter den 30 juni 1970. Därvid skall den ersättning som belöper på tiden den 1 juli—den 31 december 1970 anses utgöra hälften av ersättningen avseende hela år 1970.

#### *Protokollsanteckning*

Vid fastställandet av driftersättningens storlek har hänsyn tagits till dels att övriga huvudmän för kommunala undervisningssjukhus beträffande kliniska amanuenser har att svara för en tredjedel av utbetalat lönebelopp förhöjt med 15 procent för pensionskostnader, dels att alla ersättningar för ämnena patologi och mikrobiologi inkluderas i detta avtal, dels ock att vissa sjukvårdsenheter är upplåtna endast för utbildning.

#### *5 §. Former för samråd och samordning*

Parterna skall för att främja samordningen av sjukvård, läkarutbildning och forskning iakttaga följande.

1. Innan kommunen fattar beslut som berör utbildningen och forskningen, skall karolinska institutet beredas tillfälle att yttra sig.

Innan karolinska institutet fattar beslut som berör sjukvården vid upplåten enhet, skall kommunen beredas tillfälle att yttra sig.

2. Kommunen är beredd att vid planering av sjukvårdsorganisationen beakta även läkarutbildningens och forskningens behov.

3. Personal och studerande vid karolinska institutet skall följa de föreskrifter som kommunen meddelar för verksamheten vid upplåten enhet.

#### *Protokollsanteckning*

I 5 § 2. avtalen den 22 december 1970 mellan staten och berörda kommunala huvudmän om läkarutbildning har intagits vissa ytterligare bestämmelser om samrådsförfarande. Parterna har enats om att i detta avtal ej intaga motsvarande bestämmelser, enär samarbetsformerna vid

de kommunala undervisningssjukhusen är under utredning enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1971.

*6 §. Avtalstid m. m.*

1. Om ej annat framgår av avtalets bestämmelser, gäller detta avtal från och med den 1 juli 1972 till och med den 31 december 1973.

Parterna skall i god tid före utgången av avtalsperioden upptaga förhandlingar om samarbetsavtal för tid efter den 31 december 1973.

*Kommunens protokollsanteckning*

Vid dessa förutsättningslösa förhandlingar kan även frågan om forskning vid samtliga upplåtna enheter prövas.

2. Detta avtal ersätter nedan angivna avtal eller delar av avtal mellan staten och kommunen.

2.1 Avtal den 1 december 1947 rörande upplåtelse av Sabbatsbergs sjukhus för den medicinska undervisningen.

2.2. Avtal den 31 oktober 1956 angående obduktionsundervisning vid S:t Görans sjukhus, S:t Eriks sjukhus och Södersjukhuset.

2.3 Avtal den 11 augusti 1958 angående samarbete för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus.

2.4 Avtal den 26 november 1959 angående propedeutisk undervisning för medicine kandidater vid S:t Eriks sjukhus.

2.5 Avtal den 31 januari 1963 angående anordnande av en vårdavdelning för prematura barn m. fl. och utbyggnad av patologiska institutioner vid Sabbatsbergs sjukhus.

2.6 Avtal den 14 april 1964 angående utbildning och forskning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Stockholm (numera Roslagstulls sjukhus).

2.7 Avtal den 14 april 1964 angående provisoriskt anordnande av läkarutbildning vid sjukhus, tillhörande Stockholms stad och Stockholms läns landsting.

2.8 Avtal den 18 oktober 1967 angående omdaning av S:t Görans sjukhus till undervisningssjukhus, m. m.

2.9 Avtal den 18 oktober 1967 om ändrat huvudmannaskap för och läkarutbildning vid serafimerlasarettet utom i vad avser 1 §, 6 § 6.—9., 13 § femte stycket och 14 §.

*Protokollsanteckning*

Enligt 2.8 upphäves avtalet den 18 oktober 1967 angående omdaning av S:t Görans sjukhus till undervisningssjukhus, m. m. Parterna är överens om att taga upp särskilda förhandlingar om tillhandahållande av resurser för läkarutbildningen och forskningen inom kommunens sjukvårdsorganisation efter det att serafimerlasarettet icke längre står till förfogande.

### 7 §. Övergångsbestämmelser

Staten skall till och med den 30 juni 1973 anställa, avlöna och pensionera vissa läkare med tillämpning av följande avtalsbestämmelser:

10 § mom. 1 b) och mom. 2 samt 11 § avtalet om upplåtelse av Sabbatsbergs sjukhus (6 § 2.1).

8 § mom. 1 b) och mom. 2 samt 9 § avtalet om upplåtelse av den psykiatriska kliniken vid S:t Görans sjukhus (6 § 2.3) vilka avtalsbestämmelser skall tillämpas även beträffande barnklinikerna vid S:t Görans sjukhus (jfr 9 § avtalet under 6 § 2.8).

6 § 1. andra stycket och 15 § första stycket avtalet om läkarutbildning vid serafimerlasarettet (6 § 2.9).

2. Om läkare, som avses under 1., ej förordnas att från och med den 1 juli 1973 vara klinisk lärare eller klinisk amanuens vid karolinska institutet, skall han, om han så önskar, beredas fortsatt anställning hos kommunen under förutsättning att han är anställd med förordnande som löper efter den 30 juni 1973.

### Kommunens protokollsanteckning

Kommunen förklarar sig ämna anställa berörda läkare på de villkor som normalt gäller för motsvarande arbetstagare hos kommunen.

Staten svarar för de framtida pensionskostnader som avser tjänstetid hos staten.

### Protokollsanteckning

Parterna är ense om att statens förpliktelser i fråga om pensionsförmåner gentemot personal, som övergår i kommunens tjänst, skall kunna fullgöras genom engångsavlösning.

3. För avlösning av statens skyldighet att anställa, avlöna och pensionera vissa läkare vid kommunens sjukhus enligt de ovan under 1. angivna bestämmelserna betalar staten utan rekvisition till kommunen i juli månad 1973 ett belopp av 18,5 miljoner kronor.

### Protokollsanteckning

Vid beräkning av avlösningens belopp har utgångspunkten varit att av förefintliga tjänster som biträdande överläkare, prosektor och underläkare vid berörda sjukvårdsenheter 34 tjänster omvandlas till statliga tjänster som kliniska lärare (12 tjänster) och som kliniska amanuenser (22 tjänster).

8 §. *Godkännande*

Detta avtal gäller under förutsättning att det godkännes av Kungl. Maj:t och Stockholms läns landsting genom beslut som vinner laga kraft.

---

Detta avtal har upprättats i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 7 november 1972.

För svenska staten  
Statens förhandlingsnämnd

*Lennart Rydbeck*  
*L. Fredlundh*

För Stockholms läns landsting  
Förhandlingsdelegerade

*Gunnar Hjerne*      *Olov Lekberg*

## Bilaga 4

**Överenskommelse nr 1 om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1.  
LUA Stockholm**

Mellan statens förhandlingsnämnd och delegerade för Stockholms läns landstingskommun har träffats följande överenskommelse.

*Överenskommelse*

mellan svenska staten och Stockholms läns landstingskommun om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. avtalet om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Stockholms län (samarbetsavtalet).

1.1 Statlig investeringsersättning utgår med 25 procent av Stockholms läns landstingskommuns verkliga kostnader för byggnadsarbeten och för utrustning som anskaffas i samband därmed beträffande

*dels* om- och tillbyggnad av byggnad inom området för Serafimerlasarettet som tages i anspråk för eller betjänar enhet som avses i 1 § 3. samarbetsavtalet (upplåten enhet),

*dels* om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken eller barnkliniken vid S:t Görans sjukhus,

*dels* om- och tillbyggnad av byggnaderna för patologiska institutionen och kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus.

Ersättning enligt första stycket utgår även för anslutande kulvertar och ledningar inom Serafimerlasarettets område.

För medicinsk apparatur och medicinska instrument samt maskiner som utan samband med byggnadsarbete anskaffas till upplåten eller betjänande enhet enligt första stycket (kompletteringsanskaffning) utgår ersättning med 25 procent av de verkliga kostnaderna, under förutsättning att det ej är fråga om ersättande av kasserad utrustning.

Vid överflyttning av läkarutbildning och forskning i patologi till Huddinge sjukhus skall kommunen återbetala restvärdet av statliga ersättningar enligt denna överenskommelse för ombyggnad av byggnaden för patologi vid Sabbatsbergs sjukhus. Härvid skall avskrivning enligt 3 § 2. samarbetsavtalet beräknas till utgången av det halvår under vilket överflyttning till Huddinge sjukhus sker.

*Protokollsanteckning*

Vid överläggningar den 31 maj 1972 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för vissa sjukvårdshuvudmän nåddes enighet om riktlinjer för tillämpningen av investeringsöverenskommelser enligt de den 22 december 1970 träffade läkarutbildningsavtalen.

Parterna är överens om att motsvarande riktlinjer skall gälla vid tillämpning av bestämmelserna under 1.1.

1.2 Om ersättningsgrundande objekt enligt 1.1 ej avses betjäna enbart upplåten enhet, beräknas ersättning på endast den del av kostnaderna för objektet som med hänsyn till den avsedda utnyttjandegraden kan anses skäligen belöpa på sådan enhet.

2. Statlig investeringsersättning för anordnande och utrustning av sådana lokaler vid Södersjukhuset och Danderyds sjukhus som avses utslutande för läkarutbildning skall utgå med belopp motsvarande de verkliga kostnaderna.

#### *Protokollsanteckning*

Om lokaler för läkarutbildningen vid Danderyds sjukhus förlägges till befintliga byggnader, utgår full ersättning såväl för kostnader för erforderliga byggnads- och utrustningsåtgärder som för ifrågakvarande lokalers restvärde.

3. Investeringsersättning enligt 1. och 2. utgår utan reduktion för bidrag enligt avtalen angående kommunens övertagande av statens mentalsjukvård inom landstingsområdet m. m. och enligt kungörelsen om statsbidrag till viss hälso- och sjukvård (1967: 131). Utgår annat statligt investeringsbidrag, skall ersättningen enligt denna överenskommelse prövas särskilt.

4. Förslag innefattande kostnadsberäkning till byggnadsarbeten och till utrustningsanskaffning för objekt som avses i 1. och 2. skall upprättas i samråd med och godkännas av staten.

#### *Anmärkningar*

1. Det förutsättes att statens godkännande av byggnadsobjektet normalt sker på grundval av dels byggnadsprogram, dels förslags- eller huvudhandlingar.

2. Beträffande planerad flygel U vid Södersjukhuset, som i sin helhet är avsedd för läkarutbildningen, skall anbud avseende byggnader och därefter uppkommande kostnadsfrågor underställas nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande för godkännande.

5. När respektive godkännande enligt 4. föreligger, utbetalar staten till kommunen investeringsersättning i ungefärlig proportion till kommunens egna utlägg.

Kommunen är skyldig att tillhandahålla staten de räkenskaper och handlingar som erfordras för beräkning av statens ersättning till kommunen.

6. Statlig investeringsersättning utgår för nedan angivna objekt med sammanlagt 100 000 kr.

Anskaffning av utrustning till S:t Eriks sjukhus.

Anskaffning av utrustning till ögonkliniken vid Sabbatsbergs sjukhus.  
Omdisponeringar vid Roslagstulls sjukhus.

Staten betalar det ovan angivna beloppet om 100 000 kronor så snart överenskommelsen vunnit laga kraft.

7. Staten erhåller ej någon del i äganderätt till mark, byggnad eller utrustning genom att lämna ersättning enligt denna överenskommelse.

I händelse egendom för vilken staten enligt denna eller tidigare överenskommelse lämnat investeringersättning skulle under avtalstiden skadas eller förstöras genom brand, explosion, åskslag eller oberäknad utströmning från vatten-, avlopps-, ång- eller värmeledningssystem eller från kylanläggning, åligger det kommunen att snarast möjligt ombesörja att egendomen återställs i fullgott skick eller ersättes med annan likvärdig egendom. Kostnaderna härför skall stanna på kommunen.

8. Denna överenskommelse gäller från och med den 1 juli 1972 tills vidare, dock ej längre än samarbetsavtalet.

I fråga om kompletteringsanskaffning av utrustning enligt 1.1 skall dock de avtalsbestämmelser om statsbidrag som gällde den 30 juni 1972 tillämpas på belopp som före den 1 januari 1973 erlagts i betalning för sådan anskaffning och ersättningsbestämmelserna i denna överenskommelse tillämpas på belopp som erlagts efter utgången av år 1972.

Utan hinder av vad i första stycket sägs om giltighetstiden skall investeringersättning enligt denna överenskommelse utgå efter den 31 december 1973 för kostnader för sådan under 1. avsedd om- och tillbyggnad som påbörjats före den 1 januari 1974 samt för sådant under 2. angivet objekt som påbörjats före den 1 januari 1976.

9. Statlig investeringersättning avseende före den 1 juli 1972 vidtagna byggnadsåtgärder beträffande gemensambetsanläggningar inom S:t Görans sjukhusområde enligt 3 § 2. avtalet den 18 oktober 1967 angående omdaning av S:t Görans sjukhus till undervisningssjukhus, m. m. fastställs till sammanlagt 1 600 000 kronor.

10. Denna överenskommelse gäller under förutsättning att den godkännes av Kungl. Maj:t samt av Stockholms läns landsting genom beslut som vinner laga kraft.

---

Denna överenskommelse är upprättad i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 7 november 1972

För svenska staten  
Statens förhandlingsnämnd

*Lennart Rydback*  
*L. Fredlundh*

För Stockholms läns landsting  
Förhandlingsdelegerade

*Gunnar Hjerne*      *Olov Lekberg*

